

INSTRUKCJA Nr 3./25
DYREKTORA GENERALNEGO SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

z dnia 17.03.2025r.

w sprawie postępowania z osadzonymi kobietami

Na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1869 i 1871 oraz z 2025 r. poz. 179 i 240) zarządza się, co następuje:

§ 1. Instrukcja określa czynności i zadania związane z organizacją i prowadzeniem w zakładach karnych i aresztach śledczych, zwanych dalej „jednostkami penitencjarnymi”, oddziaływań wobec skazanych, ukaranych i tymczasowo aresztowanych kobiet, zwanych dalej „kobietami”.

§ 2. Oddziaływania wobec kobiet polegają na dostosowaniu do ich potrzeb zakresu i form:

- 1) opieki psychologicznej;
- 2) opieki wychowawczej;
- 3) opieki medycznej;
- 4) nadzoru ochronnego.

§ 3. Oddziaływania wobec kobiet w zakresie opieki psychologicznej obejmują w szczególności:

- 1) udzielanie wsparcia psychologicznego oraz monitorowanie stanu psychicznego;
- 2) diagnozowanie obszarów problemowych i formułowanie zaleceń dotyczących ich korekcji;
- 3) diagnozowanie sytuacji rodzinnej, wspieranie w utrzymywaniu relacji rodzinnych, w szczególności z małoletnimi dziećmi;
- 4) pomoc w budowaniu sieci wsparcia społecznego;
- 5) redukowanie napięcia emocjonalnego.

§ 4. Oddziaływania wobec kobiet w zakresie opieki wychowawczej obejmują w szczególności:

- 1) prowadzenie regularnych rozmów wychowawczych w celu rozpoznania sytuacji osobistej, rodzinnej i bytowej;
- 2) pogłębianie informacji o sytuacji rodzinnej w zakresie utrzymywania więzi z osobami bliskimi;
- 3) diagnozowanie pod kątem kierowania do odpowiednich programów resocjalizacji;
- 4) prowadzenie programów resocjalizacji;
- 5) zapewnianie pomocy w readaptacji społecznej w zależności od sytuacji życiowej.

§ 5. Programy, o których mowa w § 4 pkt 4, powinny uwzględniać w szczególności problematykę:

- 1) osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc;
- 2) profilaktyki uzależnień;
- 3) kształtowania właściwych postaw rodzicielskich, sprawowania opieki nad dziećmi;
- 4) radzenia sobie z emocjami i stresem;
- 5) praktycznych umiejętności społecznych;
- 6) pomocy prawnej;
- 7) praw kobiet.

§ 6. 1. Oddziaływania wobec kobiet, w zakresie opieki medycznej, w tym badań wstępnych i okresowych, powinny uwzględniać specyfikę problematyki zdrowotnej kobiet i polegać na:

- 1) udzielaniu świadczeń zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem fizjologii kobiecej, między innymi poprzez zapewnienie dostępu do lekarzy specjalistów, w tym ginekologa i onkologa;
- 2) dostosowaniu potrzeb medycznych i żywieniowych do stanu zdrowia wynikającego z porodu lub karmienia piersią;
- 3) udzielaniu świadczenia zdrowotnego w obecności funkcjonariusza tej samej płci;
- 4) prowadzeniu zajęć edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia.

2. W jednostkach penitencjarnych przeznaczonych dla kobiet należy zapewnić właściwe warunki higieniczne poprzez, między innymi:

- 1) rozszerzenie asortymentu artykułów kantyny o wybrane środki higieniczne;
- 2) wyposażenie cel mieszkalnych w dodatkowe przedmioty, takie jak: kosze z pokrywą przeznaczone na zużyte środki higieniczne, miski.

3. Oddziaływania, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się odpowiednio względem kobiet w okresie ciąży, ze szczególnym uwzględnieniem instrukcji nr 5 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 31 października 2024 r. w sprawie postępowania z osadzonymi ciężarnymi.

§ 7. Oddziaływania wobec kobiet, w zakresie nadzoru ochronnego, mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa i polegają w szczególności na:

- 1) odpowiednim doborze funkcjonariuszy pełniących obowiązki w kontakcie z kobietami;
- 2) zwracaniu szczególnej uwagi na zmiany w nastroju, zachowaniu, wyglądzie i przekazywaniu swoich spostrzeżeń wychowawcy, psychologowi lub przełożonym;
- 3) pełnieniu służby oddziałowej przez funkcjonariusza kobietę.

§ 8. 1. Kobiety osadza się w jednostkach penitencjarnych przeznaczonych dla kobiet lub w wyodrębnionych oddziałach.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się osadzenie kobiet w innym oddziale. Decyzję w tym zakresie podejmuje dyrektor jednostki penitencjarnej po zapoznaniu się ze stanowiskiem kierowników działów penitencjarnego i ochrony, a w przypadku tymczasowo aresztowanych kobiet również kierownika działu ewidencji.

§ 9. W oddziałach, o których mowa w § 8 ust. 1, do prac porządkowych oraz pomocniczych w miarę możliwości zatrudnia się kobiety. W przypadku wykonywania prac przez mężczyzn zapewnia się odpowiedni nadzór.

§ 10. Kierownik jednostki penitencjarnej, w której osadzone są kobiety, organizuje podległej kadrze szkolenia w zakresie:

- 1) świadomości płci i potrzeb skutecznego reagowania na potrzeby kobiet w różnych cyklach ich życia;
- 2) wrażliwości na przejawy dyskryminacji i przemocy seksualnej.

§ 11. Jednostki penitencjarne przeznaczone dla kobiet lub wyodrębnione oddziały powinny dysponować poza świetlicą i oddzielnym pomieszczeniem do kontroli osobistej w miarę możliwości:

- 1) salą edukacyjną do realizacji programów resocjalizacji;
- 2) salą do zajęć ruchowych;
- 3) zapleczem socjalnym w postaci pomieszczenia lub kąpka wyposażonego w urządzenia gospodarstwa domowego typu lodówka, kuchenka, piekarnik, naczynia;
- 4) pomieszczeniem gospodarczym, które może pełnić funkcję pralni, suszarni, prasowni, wraz z odpowiednim sprzętem.

§ 12. W celu zapewnienia optymalnych warunków do utrzymywania kontaktu osadzonych, w tym kobiet z osobami bliskimi, w szczególności z dziećmi, w jednostkach penitencjarnych należy:

- 1) w pierwszej kolejności udzielać widzeń osobom odwiedzającym z małymi dziećmi oraz osobom niepełnosprawnym;
- 2) dostosować poczekalnie dla odwiedzających do przebywania dzieci;
- 3) tworzyć w sali widzeń i regularnie doposażać kąpki zabaw;
- 4) w miarę możliwości wyodrębnić oddzielne pomieszczenia do widzeń z małymi dziećmi oraz osobami niepełnosprawnymi;
- 5) wyposażać sale widzeń w wielofunkcyjne krzeselka dla dzieci;
- 6) zorganizować miejsca wyposażone w akcesoria do przewijania dzieci;
- 7) skierować odpowiednią liczbę funkcjonariuszy do realizacji widzeń w celu zapewnienia sprawnej realizacji widzeń.

§ 13. Traci moc instrukcja nr 2/18 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 21 listopada 2018 r. w sprawie postępowania z osadzonymi kobietami.

§ 14. Instrukcja wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2025 r.

**DYREKTOR GENERALNY
SŁUŻBY WIEZIENNEJ**

plik dr Andrzej Pecka

UZASADNIENIE

W związku z koniecznością dostosowania aktów prawnych Dyrektora Generalnego Służby Więziennej do obowiązujących procedur prawnych i realiów panujących w Służbie Więziennej, instrukcja nr 2/18 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 21 listopada 2018 r. w sprawie postępowania z osadzonymi kobietami została uszczegółowiona o treści dotyczące potrzeby zapewnienia kobietom właściwych warunków higienicznych podczas pobytu w izolacji. Ponadto z uwagi na specyfikę poszczególnych etapów życia kobiet i zachodzące w tych etapach zmiany, niezbędnym jest szkolenie kadry penitencjarnej prowadzącej oddziaływanie wobec tej grupy osadzonych w przedmiotowym zakresie.

Wprowadzone zmiany nie pociągają za sobą nowych potrzeb finansowych niezbędnych na realizację wymienionych w instrukcji zadań.